

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»**

Навчально-науковий Інститут мистецтв

Кафедра образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКСПЕРТИЗА ТВОРІВ МИСТЕЦТВА

Освітня програма «Декоративно-прикладне мистецтво»

**Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»**

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

**Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “01” вересня 2019 р.**

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Експертиза творів мистецтва
Викладач (-і)	Бойчук Богдан Васильович, кандидат мистецтвознавства, професор, заслужений діяч мистецтв України
Контактний телефон викладача	Бойчук Богдан Васильович (0342) 523135
Е-mail викладача	Бойчук Богдан Васильович - boichuk.b@gmail.com
Формат дисципліни	Очний / Заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	<p>Консультації (ГРАФІК проведення самостійної роботи викладачами кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації на 2019-2020 н.р.) https://odpmr.pnu.edu.ua/%d0%b3%d1%80%d0%b0%d1%84%d1%96%d0%ba-%d0%bf%d1%80%d0%be%d0%b2%d0%b5%d0%b4%d0%b5%d0%bd%d0%bd%d1%8f-%d1%81%d0%b0%d0%bc%d0%be%d1%81%d1%82%d1%96%d0%b9%d0%bd%d0%be%d1%97-%d1%80%d0%be%d0%b1%d0%be%d1%82/</p> <p>Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується курсових робіт, індивідуальних творчих завдань.</p>
2. Анотація до курсу	
<p>Експертиза творів – це вид діяльності спрямованої на виявлення відповідності витвору мистецтва даним, які надав замовник. Експерти перевіряють, досліджують твір живопису на предмет його «справжності» відповідності заявленому часу створення і приналежності руці того або іншого майстра. Підсумок їх роботи – експертний висновок, що підтверджує або заперечує достовірність картини, ікони і т.д. Суть занять експерта можна визначити як ідентифікацію і встановлення статусу твору живопису, накопичення первинних знань про нього.</p> <p>Основою роботи експерта за творами живопису є проведення комплексної іконографічної, стилістичної і техніко-технологічної експертизи творів українського та зарубіжного живопису та графіки. Найчастіше використовується певна методика комплексного аналізу, заснована на колекції еталонів, у міру поповнення яких експертами робляться висновки про індивідуальні почеркові ознаки художників, а так само постійно уточнюються технологічні особливості характерні для окремих шкіл живопису різних періодів.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p><u>Метою вивчення навчальної дисципліни</u> «Експертиза творів мистецтва» є формування знань щодо основних понять, змісту та завдань експертизи, ідентифікації культурних цінностей, застосування сучасних методів дослідження мистецьких цінностей.</p> <p><u>Основними цілями</u> вивчення навчальної дисципліни «Експертиза творів мистецтва» є одержати спеціальні знання з основ мистецтвознавства, технології виготовлення предметів культурних цінностей, їх класифікації; вивчити порядок і методи проведення експертної оцінки мистецьких цінностей, напрямів державної політики забезпечення охорони національної культурної спадщини України.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні:</p> <p><u>знати</u> :</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ дефініції й нормативно-правову основу сфери захисту та експертизи культурних цінностей; ✓ принципи систематизації й класифікації творів мистецтва й культурних цінностей; ✓ ідентифікаційні ознаки, особливості творів мистецтва, що становлять культурну спадщину України; 	

- ✓ засоби ідентифікації, атрибуції культурних цінностей, що перебувають під митним контролем;
- ✓ методи комплексної експертизи культурних цінностей;
- ✓ порядок митного оформлення, надання дозвільних документів і пропуску культурних цінностей через кордон України.

вміти:

- ✓ користуватися нормативними актами і документами щодо порядку здійснення митного оформлення та пропуску культурних цінностей через митний кордон України;
- ✓ технічно організувати проведення спеціальної експертизи культурних цінностей за мистецтвознавчим напрямом;
- ✓ здійснювати атрибуцію й організувати експертизу культурних цінностей за технічним напрямом;
- ✓ визначати достовірність культурних цінностей за ідентифікаційними ознаками;
- ✓ застосовувати технічні засоби митного контролю для проведення експертизи творів мистецтва;
- ✓ оформляти митну документацію при переміщенні культурних цінностей через митний кордон.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12/2
семінарські заняття / практичні / лабораторні	38/8
самостійна робота	40/80

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
8	023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»	4	Нормативний

Тематика курсу

Тема	кількість год.					
	Форма заняття					
	лекції		заняття		сам.роб.	
	д.ф.н.	з.ф.н.	д.ф.н.	з.ф.н.	д.ф.н.	з.ф.н.

Модуль I. Сучасні методи експертизи та ідентифікації мистецьких цінностей

Тема №1. Поняття експертизи творів мистецтва. Проблеми ідентифікації та атрибуції мистецьких цінностей.	2	2	4	2	2	4
Тема №2. Поняття ідентифікації. Оригінал, копія, підробка.	2	-	2	-	4	8
Тема №3. Встановлення автора художнього твору. Встановлення дати виготовлення мистецького твору.	-	-	4	2	2	4
Тема №4. Форми і методи експертизи. Мистецтвознавча експертиза.	2	-	6	2	4	8
Тема №5. Архівно-документальна експертиза.	-	-	2	-	2	4
Тема №6. Техніко-технологічна експертиза. Комплексна та інші види експертиз.	-	-	2	-	4	8
Тема №7. Митна експертиза мистецьких цінностей.	-	-	2	-	2	4
Тема №8. Неруйнівні методи експертизи. Ультрафіолетове тестування мистецьких	2	-	4	-	4	8

цінностей. Тестування пам'яток культури в ІЧ-випромінюванні. Рентгенографія пам'яток культури.												
Тема №9. Сучасні технічні засоби митного контролю дорогоцінних сплавів та ювелірного каміння. Апаратно-програмні засоби.	-	-	2	-	4	8						
Тема №10. Візуальна діагностика культурної цінності. Ідентифікатор мистецьких цінностей.	2	-	2	-	4	8						
Модуль II. Вартісна оцінка культурних цінностей												
Тема №11. Сучасні методики визначення вартості мистецьких творів. Методика Державного гемологічного центру України. Методика В.Д. Соловйова . Методи визначення вартості ювелірних виробів.	2	-	4	2	4	8						
Тема №12. Визначення митної вартості мистецьких цінностей.	-	-	4	-	4	8						
ЗАГ.:	12	2	38	8	40	80						
6. Система оцінювання курсу												
Загальна система оцінювання курсу	Виконання завдань кожного модуля оцінюється відповідно до вимог Положення про організацію навчального процесу у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені В.Стефаника» та ECTS за встановленою 100-бальною шкалою.											
Вимоги до письмової (практичної) роботи	Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог: - своєчасність виконання навчальних завдань; - повний обсяг їх виконання; - якість виконання навчальних завдань; - самостійність виконання; - творчий підхід у виконанні завдань; - ініціативність у навчальній діяльності.											
Семінарські (практичні) заняття	Впродовж кожного з навчальних семестрів, студент, за виконання передбачених модулем навчальних занять, отримує зазначену кількість балів. Модуль I. (IV курс, 8 семестр)											
	Модулі		I									
	К-сть балів		50									
		Теми	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		Лекція										
		Практична робота	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
		Самостійна робота	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
		Науково-творча робота	10									
		Поточний контроль	20									
		Підсумковий контроль	30									
		Сума	100									
	Модуль II. (IV курс, 8 семестр)											
	Модулі		II									
	К-сть балів		50									
		Теми	11				12					
		Лекція										

	Практична робота	10	10
	Самостійна робота	10	10
	Науково-творча робота	10	
	Поточний контроль	20	
	Підсумковий контроль	30	
	Сума	100	
	<p>Підвищити рейтинг навчання можна за рахунок додаткових балів за індивідуальну творчу роботу.</p> <p>Індивідуальна (самостійна, дослідницька, творча) робота максимально оцінюється 30 % від загальної кількості балів, зокрема написання етюдів, створення ескізів композицій – 10 %, створення самостійної творчої роботи -10%, написання наукової статті – 10 %.</p>		
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>До заліку необхідно представити всі види навчально-творчої роботи, виконані впродовж навчального семестру.</p> <p>Оцінювання підсумкового контролю (залік, іспит) – 15 – 25 % від загальної кількості балів. Залік відбувається відповідно до навчального плану спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» у 8 семестрі. Впродовж семестру виконується курсова робота.</p> <p><u>Підсумкова оцінка</u> контролю поточної успішності студента - складається зі складових:</p> <ul style="list-style-type: none"> - систематичність та активність роботи на практичних заняттях; - рівень виконання практичних завдань, завдань самостійної роботи та курсової роботи. 		
7. Політика курсу			
<p><u>Письмові роботи:</u></p> <p>Планується виконання студентами додаткових декількох видів письмових робіт за темами, винесеними на самостійне опрацювання у програмі навчальної дисципліни та методичних рекомендаціях до її виконання.</p> <p><u>Академічна доброчесність:</u></p> <p>Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»</p> <p>https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p> <p><u>Відвідування занять.</u></p> <p>Невиконання елементів модуля без поважної причини відбирає 1-5 балів (залежно від загальної кількості).</p> <p>Для підвищення рейтингу студент може виконати :</p> <p>Письмове відновлення пропущених лекцій (1-2 бали за кожний конспект).</p>			
8. Рекомендована література			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Агбаш В.Л., Елизаров В.Ф., Лойко Д.П. Товароведение непродовольственных товаров. М., 1989. 2. Артюх Т.Н. Диагностика та експертиза коштовностей. – К., 2003. 3. Библиотека любителей старины. Вып. I. Фарфор и фаянс Российской империи. – М., 1993. 4. Библиотека любителей старины. Вып. II. Фарфор и фаянс. Указатель марок. М., 1993. 5. Дронова Н.Д. Ювелирные камни: Справочник-энциклопедия (Классификация. Описание. Оценка) //Приложение к журналу «Ювелир». – М., 1996. 6. Индутный В.В., Чернявська Е.В. та ін. Оцінка культурних цінностей. – К., 2004. 7. Казуров Б.К. Сертификация драгоценных металлов: Учебное пособие по экспертизе драг. Металлов, драг. Камней и ювелирных изделий. М., 1996. 8. Класифікація і визначення прогнозованої вартості культурних цінностей / За ред. В.В. Индутного. – К., 2003. 9. Маренков Е.А. Справочник пробирера. М., 1953. 10. Методические рекомендации по оценке произведений изобразительного и декоративно- 			

прикладного мистецтва культового призначення. Міністерство культури СРСР. 10 березня 1983 р.

11. Методические рекомендации по оценке художественных произведений. М. Министерство культуры СРСР от 28.03.88, № 135.

12. Опис культурних цінностей у митній документації / За ред. О.Л. Калашникової. – Дніпропетровськ, 2000.

13. Словник культурних цінностей та їх складових частин: на допомогу митнику. Частина I – III / За ред. О.Л. Калашникової. – Дніпропетровськ, 2001 – 2003.

14. Соловьев В.Д. Определитель стоимости живописи. – Quick price. 1998.

15. Татарінцева. К.В. Товарознавча оцінка різьблених виробів з коштовного каменю, які мають історико-культурну значущість. Рукопис дис. на зд. наук. ст. канд. наук. – К., 2003.

16. Теоретичні основи товарознавства: Навчальний посібник для студентів кооперативних вищих навчальних закладів, уклад.: Ю.Т.Жук В.А.Жук, Н.К.Кисяк та ін. К., 2000.

17. Товарознавство ювелірних товарів та годинників, уклад. Артюх Т.М.– К., 2002.

Викладач _____ **Б.В.Бойчук**